

ἀπερνῶσιν ἀπὸ τὸν Μεσημβρινὸν εἰς τὴν αὐτὴν σιγ-
μῶν. Ὄταν οἱ Βόρειοι Ἀντίσκοιοι ἔχωσι θέρος, οἱ
Νότιοι ἔχωσι χειμῶνα, ἢ ἀνάπαλιν.

ΑΝΤΙΠΟΔΕΣ.

§. 56. Ἀντίποδες ὀνομάζονται ἐκεῖνοι οἱ λαοί,
οἳ τινες ζῶσι μὲν ὑπὸ τὸν αὐτὸν Μεσημβρινὸν, ὑπὸ
ἐναντίας ὁμῶς παραλλήλας κύκλους, ὡς Τα. Σχ. 1.
Οἱ ἀντίποδες πρέπει νὰ ἔχωσιν ἰδιαίτερα ἅπαντα. Α'.
Τὸ ὕψωμα τῆς πόλου νὰ εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς
δύο, ἢ ἐναντίως* ὅ ἐστιν, ὅποταν ὁ εἰς δέξικεταί
ἐπάνω τῆς Ὀρίζοντος, ὁ ἄλλος ὑποκάτωθεν αὐτῆς. (1)
Β'. Τὸ διάστημα ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν πρέπει νὰ εἶ-
ναι ἴσον, ἀγκαλὰ ἀπὸ διάφορα μέρη, εἰς δύο ἀντι-
κείμενα ἡμισφαίρια. Γ'. Ὄταν τὸ εὐ μέρος ἔχη με-
σονύκτιον, τὸ ἄλλο ἔχει μεσημβρίαν, ἢ ἀνάπαλιν.
Δ'. Ὄταν τὸ εὐ μέρος ἔχη τὰς ἡμέρας μεγάλας, τὸ
ἄλλο τὰς ἔχει μικράς, ὁμοίως ἢ τὰς νύκτας. Ε'. Οἱ
τέσσαρες καιροὶ τοῦ ἔτους πρέπει νὰ εἶναι ἐναντίοι.
δηλαδή ὅταν εἰς τὸ εὐ μέρος εἶναι ἀνοιξίς, εἰς τὸ
ἄλλο νὰ εἶναι φθινόπωρον. καὶ ὅταν εἰς τὸ εὐ εἶναι
θέρος, εἰς τὸ ἄλλο χειμῶν.

§. 57. Ἰσχυρὸν ἀπὸ δύο χιλιάδας χρόνος, ἀφ' οὗ
διὰ τῆς περιηγήσεως οἱ σοφοὶ ἔμαθον τὴν στρογγυ-
λότητα τῆς γῆς, δὲν ἀμφίβαλλον πλέον ὅτι ἦτον
λαοὶ Ἀντίποδες ἀναμεταξύτων. (2) Εἰς τὰς χρόνος
μό-

(1) Οἱ Ἀντίποδες πρέπει νὰ ἀπέχωσι μὲ 180°, ἢ 200°
κατὰ τὸ νέον. Οἱ Ἀντίποδες τῆς Ἀθηνῶν δέξικονται εἰς τὸν
Ὠκεανὸν πρὸ Σκηνδ, κατὰ τὰς 233° τὸ μῆκος, ὀλίγον μακρὰν
ἀπὸ τῆς γῆς πρὸς τῆς Νοτίας Ἀμερικῆς.

(2) Πρῶτος ὁ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος εἶπεν, ὅτι εἶναι Ἀν-
τίποδες „εἶναι δὲ καὶ Ἀντίποδας, καὶ καὶ ἡμῖν κάτω, ἐκείνοις
ἄνω“. Διογενὴς ὁ Λαέρτιος.

μόνον, εἰς τὰς ὁποίας ἐσκίαζε τὴν Γῆν μία βάρβαρος καὶ μαρὰ ἀμάθεια, ὅταν ὅλα τὰ μαθηματικά φῶτα ἐσβέσαν ἀπὸ τοῦ πρόσωπον τῆς γῆς, τότε ἐδυηθήσαν νὰ ἀμφιβάλωσι διὰ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς. Ὁ Κεπλέρος λέγει, ὅτι εἷας Ἐπίσκοπος ὀνομαζόμενος Βιργίλλιος ὑσερήθη τῷ θρόνου του, διότι ἐβεβαίωνε τὰς Ἀντίποδας.

§. 58. Οἱ Ἀρχαῖοι ἐδυσκολούοντο κατ' ἀρχὰς νὰ ἰδεαθῶσι πῶς οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ κατοικῶσι τόπους ἀντίποδας, εἰς τρόπον ὅπου οἱ πόδες αὐτῶν νὰ ἀντικρῦζεν. τὰς ἐφαίνετο ὅτι ὁ εἷας ἢ ὁ ἄλλος πῶρπει νὰ ἔχη τὴν κεφαλὴν κατὰ τὸ ἄνω καὶ τὸν ποδὸν κατὰ τὸ ἄνω, καὶ τὴν κεφαλὴν κατὰ τὸ ἄνω, ἐναντίον τῆς φυσικῆς τάξεως. διὰ τὴν ἀνορθώσιν ὅμως τῆς ἰδέας κατὰ τὸν τρόπον, ἡς ἐξετάσθη διατὶ ἡμεῖς ὀρθοὶ ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆνης σφαίρας, καὶ τὰς πόδας γυρισμένους πρὸς τὴν γῆν, καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν οὐρανόν. διατὶ ζαναπίπτομεν ἀκαταπαύστως εἰς αὐτὴν τὴν πρώτην τοποθεσίαν, μ' ὅλον ὅπερ εἶναι ἀποτέλεσμα, ἢ μία κίνησις ζώνη, μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ αὐτῆς. αὐτὴ ἡ βία, διὰ τῆς ὁποίας ὅλα τὰ σώματα καταβαίνουν πρὸς τὴν γῆν, ὀνομάζεται Βαρύτης, ἢ Ἐλξις, ἣτις γνωρίζεται εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς σφαίρας μας. Παντοῦ τὰ βαρῆα σώματα τείνεν πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ μίαν ἀμετάβητον καὶ ἀναλλοίωτον διάτασιν. Παντὲς λέγουσιν ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πίπτει εἰς τὴν γῆν, καταβαίνει καὶ ὅτι ἀναβαίνει, ἀπομακρυνόμενός τις ἀπὸ αὐτῆς.

§. 59. Ἐάν τις ρίψῃ εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς διὰ νὰ περάσῃ πέραν, εἰς τὴν ἀπέναντι ἐπιφανείαν τῆς γῆς, οὐδὲν θέλει τὸ ἐπιτύχειν. ἐπειδὴ καὶ τὸ σῶμα ἢ θέλει μείνειν ἐκεῖ εἰς τὸ κέντρον διὰ τὸ βάρος τε, ἢ θέλει ἐπιστρέφειν ὀπίσω πρὸς τὰ ἄνω.

καθώς, λόγου χάριν, αὐτὸν ρίψωμεν μετὰ βίαν εἰς ἐνθάδε χάλκωμα γεμάτον νερόν, διὰ τὴν φθῆσιν εἰς τὸν πυθμὸν τῶν ἀγγείων, θέλομεν ἰδεῖν ὅτι τὸ ξηρὸν ξύλον εὐθὺς θέλει ἐπαναστρέφειν ὀπίσω, διὰ τὴν καταλάβη τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, καὶ τῆτο ὄχι διὰ τὴν ἀπομακρυνθῆναι ἀπὸ αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν μείνην εἰς αὐτῶν, ἕως ἂν τὸ βάλλον εἰς κίνησιν κἀμμία ἄλλη ἐξωτερικὴ βία. Τοιοῦτόπως καὶ ἡμεῖς δεῦν πίπτομεν ἐξω ἀπὸ τῆς σφαιρῆς τῆς Βαρύτητος, καὶ τῆς Ἐλξεως, καὶ αὐτῆς τῆς πιέσεως τῆς Ἀτμοσφαιρας, τὰ ὅποια ὅλα αὐτὰ, καὶ ἄλλα τόσα, εἶναι αἰτία, τὰ ὅποια συντηροῦσιν ἡμᾶς κεκολλημένους εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆς μας.

§. 60. Ὅτι ὁ ἀὴρ εἶναι καὶ αὐτὸς αἰτία διὰ τὴν μὴ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς μας, εἶναι δῆλον ἐκ τοῦ διότι, ὅποταν εἰς ἐνθάδε ἀγγεῖον βληθῆναι νερόν, αὐτὸ ἕως ὅπου θλίβεται ἀπὸ τὸ βάρος τῆς Ἀτμοσφαιρας, δεῦν χύνεται πρὸς τὰ ἐξω, εὐθὺς ὅμως, ὅπου διὰ τινος σίφωνος τὸ ἐκβάλομεν, ἀρχεται καὶ ῥέχει πρὸς τὰ ἄνω, ὅ ἐστιν, ἐναντίον τῆς φυσικῆς στάσεως, καὶ τρόπον τινὰ, αὐτὸ δεῦν τελειωθῆναι, δεῦν παύει ἀπὸ τῆς ἀναβαίνης, καὶ τὴν ῥέχην ἐξώθει τὴν ἀγγεῖαν.

§. 61. Ὅτι ἡ Ἀτμοσφαῖρα εἶναι πολλὰ βαρεῖα, ἡ καθημερινὴ πείρα μας διδάσκει. ὅτι ἐκεῖνα τὰ ἀκίνητα σχεδὸν πλοῖα διὰ αὐτῆς κινῶνται καὶ μετακομίζονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, καὶ εἰς τρόπον τινὰ, ὡς λογικὰ εἰς τὴν διδύκωσιν τῆς ὑπακῆς. Τὸ βάρος τῆς Ἀτμοσφαιρας εἰς κάθε σημεῖον τῆς γῆς ἀναλογεῖ μετὰ τὸ βάρος νερῶν = 32 ποδῶν, ἢ μετὰ 28 δακτύλων τῆς ὑδραργύρου (1). ὅλον τὸ βάρος τῆς Ἀτμοσφαιρας εἶναι ὡς ἕγγισα, πεντακόσια πρωῶτα

Ε. Δ. τῆς Κ. τ. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

(1) Εἰς τὴν Φυσικῶν θέλετε ἰδεῖν τὴν ἀναλογίαν αὐτήν.

ἑπτὰ χιλιάδες, ἢ ἑνεακόσια τεσσαράκοντα μιλίαι, ἢ τετρακόσια ὀγδοήκοντα χιλιάδες ὀκτάδες νεροῦ, ἢ τὸσον βάρος ἔχουσιν ἐπάνω τους οἱ κάτοικοι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Τώρα ὅταν ἡμεῖς ἔχομεν εἴς τὸσον βάρος, πῶς ἢμποροῦμεν νὰ ξεμακρυνθῶμεν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, χωρὶς νὰ δοκιμάσωμεν δυσκολίαν; Αὐτὰ εἶναι τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα, ἐν ᾧ ἡμεῖς κινῶμεθα, μᾶς προξενῶσι τῆς ἀντίστασιν, ἢ μᾶς κρατῶσι διὰ νὰ μὴ πέσωμεν ἔξω τῆς Ἀτμοσφαιρας. Πρέπει νὰ ἠξέλωμεν ὅμως, ὅτι ὅσον ἐν σῶμα ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν γῆν, ἄλλο τὸσον χάνει τὸ βάρος του, ἢ θλίβεται ἀπὸ ὀλιγώτερα σωματά τῆς Ἀτμοσφαιρας. Τῆτο εἶναι ὅπῃ ἐκεῖνοι οἱ ὑψιπέται ἀετοὶ ἴστανται εἰς πολὺν καιρὸν εἰς τῆς Ἀτμοσφαιραν, χωρὶς νὰ ταράττωσι παντάπασι τὰς μελανὰς αὐτῶν πτέρυγας, μῆτε νὰ φαίνωνται ὅτι ἀποκάμνουν, μῆτε πῶς πεινῶσιν, ἢ διψῶσιν· ἀλλὰ θαλπόμενοι ἐκεῖ ἀκαταπαύτως ἀπὸ εἴνα λεπτότατον ζέφυρον, παρατηρῶσι πῶς νὰ καθαρίσωσι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀπὸ τῶν ὄφει.

Ἴδὲ λοιπὸν σαφές ὅτι εἶναι ἀντίποδες παντὸς τόπου. Ἴδου καὶ διὰ τὴν δυνάμειν πίπτομεν πρὸς τὰ κάτω. Ἴδὲ καὶ τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα μᾶς βιάζονται νὰ ἡμεθα κεκολλημένοι εἰς τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ τῆς.

§. 62. Ἡ ἡμετέρα Γῆ ἐθεωρεῖτο τὸ πάλαι, ὡσανὺ νὰ ἦθελεν ἔχειν δεξιὰν καὶ ἀριστεράν χεῖρα. Οἱ Ποιηταὶ ὑπετίθεντο τῆς Ἀρκτον ὡς δεξιὰν τῆς κόσμου, καὶ τῆς Μεσημβρίας ὡς ἀριστεράν, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ θεωρῶσι πρὸς τὴν δύσιν τῆς ἡλίου. Οἱ Ἀστρονόμοι ὑποθέτουν τῆς δύσιν ὡς δεξιὰν, καὶ τὴν ἀνατολήν ὡς ἀριστεράν· ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ κάμνουν τὰς παρατηρήσεις των ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τὸ μεσημέριον. Οἱ Γεωγράφοι ὅμως, ὅτι ἐναντίας νομίζονται τῆς ἀνατολῆς ὡς δεξιὰν καὶ τῆς δύσιν ὡς ἀριστεράν.

§. 63. Ἐπειδὴ καὶ εἶπομεν ἀρκετὰ διὰ τῶν κατό-

κας τῆς Γῆς, σφροόμεθα πάλιν πρὸς τὴν ὑδρογειον Σφαῖραν, ἔξετάζοντες αὐτὴν ὡς εἴς σῶμα σφαιρικόν, τὸ ὁποίου μέλλομεν νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἐπιφανείαν ὅμῃ καὶ τὰς γαίας, καὶ τὰς θαλάσσας, ἔξ ὧν συνίσταται. αὐτὰ τὰ δύο μέρη ὑποδιαιρῆνται πάλιν καὶ εἰς ἕτερα, καθὼς ἀκολέθως φαίνεται.

§. 64. Τῆς ὑδρογείας σφαίρας, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς κατοικῶμεν, τὰ κυριώτερα σοιχεῖα, ἔξ ὧν σύγκειται, εἶναι ἡ Γῆ, τὸ ὕδωρ, τὸ Πῦρ, καὶ ὁ Ἄηρ. ἴσως νὰ εἶναι καὶ ἄλλα πλεονασότερα, πλὴν δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ ἠξέλωμεν ἀκριβῶς. ἡμεῖς ἄλλο δὲν γινώσκομεν τῆς γῆς, εἰμὴ τὴν ἐπιφανείαν τῆς μόνον, ἣτις σύγκειται ἐκ ξηρᾶς, καὶ ὕδατος. καὶ ἡ μὲν ξηρὰ κατέχει τὸ εἰς τεταρτημόριον αὐτῆς, ἢ καὶ πλεονεῖ, τὸ δὲ ὕδωρ καλύπτει σχεδὸν τὰ ἑξία τέταρτα τῆς γήινης ἐπιφανείας.

§. 65. Ὁρισμὸς εἰκοσὸς ἔννατος. Ἡ ξηρὰ, ἢτοι ἡ Γῆ εἶναι εἷς σωρὸς συγκείμενος ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων σωμάτων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται γενικῶς ὀρυκτά· εἰς τὰ ὁποῖα ἀνάγονται αἱ πέτραι, τὰ μέταλλα, τὰ ἄλατα, καὶ αἱ εὐθραυσοὶ ὕλαι. Διάφορα εἶναι τὰ εἶδη τῆς γῆς. Α'. Εἶναι ἡ Ἄργιλλος, ἢτοι πηλὸς, ἐκ τῆς ὁποίας κατασκευάζουσι τὰ ὠραιότατα πήλινα ἀγγεῖα, τοὺς ἀνδριάντας, καὶ τοὺς πλίνθας, κατλ'. Ἡ Ἄργιλλος περιέχει πολλὰ εἶδη· καὶ πρῶτον εἶναι ἡ καθαρὰ Ἄργιλλος, ἣτις εἶναι λευκὴ ὡσεὶ χιῶν, ἢ ὑποκίτρινη. βάφει τὰ δάκτυλα καὶ τὴν γλῶσσαν· κολλᾷ πολλὰ ὀλίγον, εἶναι καὶ ἑλαφρά. Ἡ Ἄργιλλος ὅταν εἰσέλθῃ μὲ τὸ θεῖκόν ὄξύ, ἢτοι θειαφόνερον, μεταβάλλεται εἰς φυσικὴν σίψιν. Β'. Εἶναι ἡ πλάσιγγα λεγομένη, διαφόρου χρώματος. Γ'. Ἡ σκληρὰ Ἄργιλλος. Δ'. Ἡ χιςώδης, καὶ ἡ κιμουλαία. Ε'. Εἶναι ἡ ἀμμώδης ὕλη, ἣτις σύγκειται ἀπὸ καθαρῶν ἄμμων, ἀπὸ χαλίκια, ἀπὸ πυρεῖτων λίθων, καὶ ἀπὸ ἀδάμαντας. ς'. Ἡ ἀσβεσώδης

δης ὕλη, ἥτις κατασκαδάζει τὸν ἀσβεστόλιθον, τὸν γύψον, καὶ τὸ μάρμαρον, ὅς ἔστιν ἔγιναν οἱ ὠραῖοι σύ-
 λλοι τῆς Ναῦ τῆς Ἀθῶναις εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ τῆς
 Παναθηναίης Ναῦ ἔξω τῆς πύλης τῆς Θεσέως, ἢ Ἀ-
 δειωῦ. Αὐτὰ τὰ εἶδη συνέμνα ὁμῶς ἔτι πῶς, ἀπο-
 τελέσει διαφόρους πολυτίμους λίθους (ὅ, τι λογῆς εἶ-
 ναι ὁ πορφύρεος, ὅς τις δέσκεται εἰς τὰς κορυφὰς
 τῶν ὑψηλοτάτων ὀρέων, καὶ ὁ Βασάλτης, ὁ παραγό-
 μνος ὑπό τινος βιαίας ἐνεργείας τῆς φύσεως)· τὸν
 σάπφειρον λίθον, τὸν ἰασπιν, τὸν χαλκηδόνιον λί-
 θον (1), καὶ τὸν ὀγκυρικὸν ἀμίαντον λίθον, ὁ ὁποῖος
 σύγκεται ἀπὸ πυρίτου λίθου, μαγνησίαν, σίψιν,
 ἀσβεσον, βαρύτω γῆν, καὶ σίδηρον.

§. 66. Ἡ Γῆ λοιπὸν διαιρεῖται εἰς δύο· δηλαδὴ
 εἰς παλαιὰν, καὶ νέαν· ἡ μὲν παλαιὰ σύγκεται ἀ-
 πὸ ἄλλων μέρων, τὰ ὅποια ὅλα αὐτὰ δέσκονται εἰς
 τὸ ἀνω Ἡμισφαίριον. τὸ Α'. τῶν ὁποίων μερῶν εἶ-
 ναι ἡ Ἀσία, ἥτις καὶ Ἀνατολή λέγεται, μείζων ἔσται
 ἀπάντων. Β'. εἶναι ἡ Ἀφρική, ἡ μεσαία κατὰ τὸ
 μέγεθος. Γ'. εἶναι ἡ Εὐρώπη ἡ μικροτάτη, πλείω
 ὡς πρὸς ἡμᾶς τὰς κατοίκους, ἢ πρῶτη καὶ διασημοτά-
 τη ἡπειρος τῆς Κόσμου. Ἡ δὲ νέα Γῆ, ἥτις κεῖται εἰς
 τὸ ἄλλο Ἡμισφαίριον, λέγεται Ἀμερική, ἥτις κα-
 τατάττεται εἰς τὸ τέταρτον μέρος τῆς Κόσμου.

§. 67. Τῆς γῆς ἡ ἐπιφάνεια περιέχει πεδιάδας
 καὶ ὄρη. καὶ αἱ μὲν πεδιάδες ἔχουσι λόφους, καὶ γη-
 λόφους. τὰ δὲ ὄρη συσδεόμενα πρὸς ἀλλήλα, ἀποτε-
 λέσει μίαν μακρὰν σειρὰν, ἥτις ὀνομάζεται κοινῶς ὄ-
 ρος, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέρχονται βραχίονές τινες, ἢ
 κλάδοι, οἱ ὅποιοι κάποτε συσνωθῶσι δύο, ἢ καὶ
 πολλὰ ὄρη. Ὅλα τὰ ὄρη τῆς γῆς συσάπτονται πρὸς
 ἄλ-

(1) Περὶ τῶν δέσμων ὀμιλήσει εἰς τὴν φυσικὴν Ἱστορίαν
 καὶ εἰς τὴν Χυμικὴν.

ἄλληλα. ἀν' εἴνα ὄρος φαίνεται ὅτι τελειώνει πρὸς τὰ ἄκρα τῆς θαλάσσης, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται καὶ ἀκρωπίειον, αὐτὸ προχωρεῖ ὑπὸ τῷ θαλάσσαν, καθὼς ἐκ τῆς Νήσων γίνεται δῆλον.

§. 68. Ὅρισμός τριακιστός. Ἐὰν ῥίψῃ τις τὰς ὀφθαλμῶν μακρόθεν, καὶ ἰδῇ κύκλον αὐτῶ τινὰ μέρη ἐξέχοντα ἀπὸ τῷ κυρτῷ ἐπιφανείαν τῆς γῆς, καὶ τρόπον τινὰ μὲν τὰς ὑπερψηφίας αὐτῶ κορυφὰς φθαίνοντα τὸν ἕρανόν, αὐτὰ ὀνομάζονται ὄρη, ἢ βεναί. Τὰ μεγαλήτερα ὄρη σχηματίζουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑψηλῶ, καὶ πολλάκις ἐκπληκτικῶ καὶ ὠραίων θέων. Τὸ ὕψος τῶν μεγάλων ὀρέων πρὸς τῷ διάμετρον τῆς γῆς, εἶναι καθὼς εἰς πρὸς χίλια ἑπτακόσια δέκα ἑννέα. Τὰ ὄρη διαιρῶνται εἰς ἑξῆς τάξεις· τῆς πρώτης τάξεως ὄρη εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ πλέον ὑψηλὰ, καθὼς εἶναι ὁ Κυμβορύχος, ὄρος τῆς Ἀμερικῆς τὸ μέγιστον ἀπάντων· τὸ ὕψος τῶ ὁποῖα εἶναι τετῶν μυρίων, καὶ 902. ποδῶν. ὁ Πίκος εἰς τῷ Κεῖλαν. τὸ Ἀραράτ εἰς τῷ Ἀρμενίαν. ὁ Ἄτλας εἰς τῷ Ἀφρικῶ. τὰ Ἄλπη εἰς τῷ Ἰταλίαν. ὁ Ἐμμος εἰς τῷ Βελγαρίαν. ὁ Ἄθως εἰς τῷ Μακεδονίαν. καὶ ὁ σεβασὸς Ὀλυμπος εἰς τῷ Θεσσαλίαν, ὅπερ τὸ πάλαι ἦτον ἡ κοιτικία τῶ Θεῶν, καθὼς λέγουσιν οἱ Ποιηταί· αἱ κορυφαὶ τῶ ὁποῖα εἶναι γυμναί, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σκεπασμεναὶ ἀπὸ τὰ χιώνια. Ἐκλήθη Ὀλυμπος, διότι αἱ ἀκτῖνες τῶ Ἡλίου εἰς αὐτὸν λάμπουσιν εἰς πολλὰς ὥρας τῶ ἔτους. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη φαίνεται ὅτι ζωννύουσι τῷ γλῶ, ἐνέμενα μεταξύτων, μεσοσυλλαβέντων τινῶν μικρῶν βενῶν. Τὰ συσατικὰ μέρη τῶν τῶ ὀρέων εἶναι ὁ πυρίτης λίθος, καὶ ἡ ἀργιλλος. εἶναι κοινὴ γνώμη ὅτι ταῦτα τὰ ὄρη να ἔκαμεν ὁ Ποιητῆς τῆς Κτίσεως εἰς τῷ ἀρχῶ.

§. 69. Τὰ τῆς δευτέρας τάξεως ὄρη εἶναι χαμηλότερα τῶν πρώτων, τῶ ὁποῖων τὸ ὕψος ὑπερβαί-

νει τὰς 1000. ὀργυάς. Τὸ Πίνδον ὄρος τῆς Θεσσαλίας, ἡ Ὄσσα, τὸ Πήλιον, ὁ Παρνασσός, τὸ Ὑμήτειον ὄρος τῆς Ἀθηνῶν, καὶ ἡ Πεντέλη, εἶναι τῆς β' τάξεως (1). Αὐτὰ τὰ ὄρη εἶναι γέμοντα ἀπὸ ἀσβεσώδη ὑλῆς.

Τῆς τρίτης τάξεως ὄρη εἶναι τινες λόφοι μικροί, οἱ τινες ἐγέναν ἀπὸ τὰς καταστροφὰς τῆς βιαίων περιβάσεων. Ἔτσι οἱ λόφοι σύγκεινται ἀπὸ μίαν ἀμώδη ὑλῆν, ἀπὸ ἀργίλλον, καὶ ἀπὸ ἄλλα διάφορα μίγματα, ζίμματα τῆς λοιπῶν βενῶν. Τὰ ὄρη δὲ ἐγέναν δι' ἄλλο, ὡς φαίνεται, παρὰ διὰ νὰ σολίσωσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· νὰ ἐμποδίσωσι τὴν μεγάλην ὀρμὴν τῆς ἀνέμων, νὰ δίδωσι καὶ κάποιαν ἀνεσιν εἰς τὰς ἀνθρωπίνες καρδίας.

§. 70. Εἶναι καὶ ἄλλα ὄρη Πυρίπνοα, ἡ Κρατῆρες, ἡ Ἡφαίστεια προσαγορεύομενα, φοβερά εἰς τὴν ἀκοὴν, καὶ τρομακτικὰ εἰς τὴν ὄρασιν. Τοιαῦτα ὄρη δέσονται διασκορπισμένα ἐφ' ὅλης τῆς γῆς· καὶ δέσονται σχεδὸν πάντοτε ἐπὶ Νήσων, ἢ τελάχιστον πλησίον τῆς θαλάσσης. Αὐτὰ ὁμοιάζουσι μὲ τὸ χῆμα ἐνὸς κώνε μὲ τὴν βάσιν πρὸς τὴν γῆν, καὶ τὴν κορυφὴν πρὸς τὸν οὐρανόν. εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῶν δέσκεται ἐνα χάσμα, ἐκ τοῦ ὁποίου ὅταν ἐκπνέῃ μόνον καπνός, μένει τὸ ὄρος εἰς ἡσυχίαν, καὶ οἱ πλησίον λαοὶ ἀναπαύονται. ὅταν ὅμως ἀρχινᾷ διὰ νὰ ἐνεργήσῃ, τότε γίνονται μεγαλώτατοι κτύποι, ὑπερβαίνοντες ἀσυγκρίτως καὶ τὰς τρομακτικὰς βροντὰς, οἱ τινες διασεύουσιν ὅλον τὸ βενὸν μετὰ τῆς περι αὐτὸ τόπων. τότε ἀναπνῆδᾷ ἐξ αὐτῆς μία φλόγα μεγαλωτάτη, ἣτις τὴν νύκτα διαφωτίζει τὰς ἰκανῶς μακρὰν παρακειμένους τόπους. Πολλάκις τὸ χάσμα αὐτὸ ἐκρίπτει ποσαύτῃ ἐκπεπυρωμένην σάντην, καὶ

(1) Τὰ μικρὰ ὄρη, ὀνομάζονται Βενά.

λίθους, κάποτε κὶ ὄφθαλμα, ὥστε ἡ ἡμέρα μεταβάλλεται εἰς σκότος, καὶ ἡ νύξ εἰς ἡμέραν. Ὀλόκληροι Ἐπαρχίαι, καὶ Ὀλόκληροι χῶραι καλύπτονται, καὶ καίονται ἀπ' αὐτῶν τῶν τέφρων. Πρὸς τῆτοις ἐξ αὐτῶν τῶν χάσματος ἐξέρχεται μία ὑπέρμετρος ὕλη ῥοδῆ κὶ πυρώδης, ὀνομαζομένη Λάβα· ἣτις καταρρέει ὡσανὺ εἷας πηκτὸς πύρινος ποταμὸς, καὶ καλύπτει τὰς πεδιάδας, τὰς δρόμους, τὰς οἰκοδομὰς, καὶ τῶν Κανόνων ἀντικείμενον δὲν δυνάται νὰ σταθῆ εἰς τῶν ἰορμῶν τε, παρά ἡ φυγή. ὅσον ἔομερὰ καὶ αὐτὸ εἶναι ταῦτα τὰ ἀποτελέσματα τῆς φύσεως, οἱ ἀνθρώποι δὲν ἀπομακρύνονται ἀπὸ αὐτῶν τῶν κρατῆρας, ἐπειδὴ κὶ αὐτοὶ εἶναι γενικῶς ἐφορώτατοι.

§. 71. Καθ' ὅλην τὴν Οἰκουμενὴν δέσονται Κρατῆρες, οἱ τινες ἄλλο δὲν εἶναι, παρά μία ἀποθήκη θειούχων μετάλλων, ἡ ἔοψη τῆς ὁποίων εἶναι τὰ θαλάσσια, ἡ λιμναῖα ὕδατα, ἃ τινὰ εἰς αὐτὰ χύνονται. ἡ ὕλη αὕτη τῆς κρατῆρων θερμανθεῖσα, ἐκπέμπει ἀτμούς, οἱ τινες ὄντες κεκλεισμένοι, προξενεῖσι τὰς σεισμὰς τῆς γῆς. Ὄπόταν ὅμως ὁ κρατῆρ εἶναι ἀνοικτὸς καὶ ἀναμμνός, ἐκπέμπει πῦρ, τέφραν, καὶ πέτρας, κὶ ὅ, τι ἄλλο ἐκεῖ δέσκεται.

Οἱ φοβερῶτεροι Κρατῆρες εἶναι οἱ ἑξῆς. Α'. Ὁ τῆς Νοτείας Ἀμερικῆς, καλούμενος Γῆ τοῦ Πυρός, πρὸς τὸν Μαγελανικὸν πορθμόν. Β'. Ὁ τῆς Ἑκλας, εἰς τῶν Ἰσλανδίων, φοβερῶτατος εἰς τὴν ἐκεῖθεν πλέοντα. Γ'. Εἶναι ἡ Αἴτνη τῆς Σικελίας, πλησίον τῆς πόλεως Κατάνης, τῆς κατὰ τὸ 1669. ἔτος καταφλεχθείσης ὀλοτελῶς. ἡ Αἴτνη κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἐξηρόβησε τέσσαρας ἔομερὰς πυρίνας ποταμὸς, διὰ τῆς ὁποίων ἔβλαψε κὶ ἐτέφρωσε πολλὰς τόπους πλησιοχώρους ὄντας, μάλιστα τὸν ἀγρὸν τῆς Κατάνης, ὅπως ὀλοτελῶς ἐκάησαν πρῶτε κὶ δέκα πόλεις. ἡ Αἴτνη εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλὴ, ἡ περιμέτρος τῆς ὁποίας εἶναι 60. χιλιομέτρα. ἀφίσταται τῆς Κατάνης 15. χιλιομέτρα.

Τέταρτον είναι τὸ Βεζέβιον, ὄρος ὑψηλότατον, μετὰ κορυφῇ κεκοιμημένῳ, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀκαταπαύτως ἐκρέσσι φλόγες, καπνοὶ, τέφρα, καὶ πέτρα τόσαι, ὥστε πολλαὶ πόλεις, καὶ χώραι ὀλοτελῶς ἐνταφιάσθησαν ἐντὸς τῆς Ἰσπανικῶν αὐτῆς πυρένων ποταμῶν. Ἐν ἔτει 1632, τσαύτῳ φλόγα αἰέδωκεν, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε τὰ φέρη καὶ εἰς αὐτῷ τῆς Νεάπολιν τῆς τελείαν καὶ ἐσχάτῃ καταστροφῇ. Ἡ Σαυμασὴ πόλις τῆς Ἡρακλέως (1) τὸ πάλαι, καὶ ἡ τῆς Πομπηίας, ἔγιναν θύματα τῆς πυρένων ποταμῶν τοῦ Βεζέβιου. Τὰ ὑπὲρ τῆς Κρατῆρος τότε κατοικεῖνται ἀπὸ ἀναειδημῆτες ἀνθρώπους. Παρὰ τῆς Κρατῆρας εἶναι καὶ οἱ Λιπάριοι, ὀρισκόμενοι εἰς τὰς μικρὰς Νήσους τῆς Σικελίας. εἰς τῆς Στρογγύλλῃ, καὶ Στρομπόλλῃ δίδεσκειται εἷας Κρατῆρ ἀναμμένος διαπαντός. ὁμοίως καὶ εἰς τῆς Βελκανίαν, ἢτοι Ἡφαισείαν Νῆσον, ἐξ ἧν ἐκπέμπονται παρμεγέθεις λίθοι ἕως εἰς τὰ εὐδὸν τῆς θαλάσσης. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἰπομεν ἀρκετὰ διὰ τῆς Κρατῆρας, τώρα ἄς εἰπῶμεν ὀλίγα τινα καὶ διὰ τὰ Ἀκρωτήρια.

§. 72. Ὅρισμός τριακοστὸς πρῶτος. Ἀκρωτήριον εἶναι εἷ μέρος, ἢ τόπος ὑψηλὸς τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον μ' ὅλον ὅτι σιμῆχεται μετὰ αὐτῷ, προχωρεῖ ἕως εἰς τὰ εὐδὸν τῆς θαλάσσης καὶ Ὠκεανῶν. Λέγεται τοῦτο παρὰ τῆς Ἰταλῶν Κάβος. Τὸ πλεῖστον περὶ τὸν Ἀκρωτήριον εἶναι τὸ τῆς Καλῆς Ἐλπίδος. Τῆτο κεῖται πρὸς τὸ τέλος τῆς Νοτείας Ἀφρικῆς, καὶ τὸ τῆς Νοτείας Ἀμερικῆς καλέμενον Μαγελλανικόν. Τὸ τῆς Καλλιφερνίας, καὶ τὸ τῆς ἐν Ἰνδίας Μάλκας,

(1) Τὰς Πόλεις ταύτας καὶ τὰς τῆς χρόνος τὰς ἀνεκάλυψαι σκάπτοντες ἐν αἷς εὐρον διάφορα εἶδη ἀρχαιοτήτων. Ἴδον μάλιστα καὶ ἐγὼ ὠραιοτάτους τινὰς ἀνδραγαθίας, λύχνους ἀρχαίους καὶ παπυροχάρτιν γεγραμμένον διὰ σίχων, κατλ.

κας, κτλ'. Παρὰ ταῦτα τὰ Ἀκρωτήρια, εἶναι ἢ ἄλλα πάμπολλα, μικρότερα ὅμως τῆς περὶ ῥήθου, ὡς τὸ Σένιον, Ἀκρωτήριο τῆς Ἀττικῆς, τὸ Μαλέας εἰς τὴν Πελοπόννησον.

§. 73. Ὅρισμός τριακοστὸς δεύτερος. Ἡ Χερσόνησος, ἢ Χερρόνησος εἶναι ἐν μέρος συνεχόμενον μὲ τὴν γῆν διὰ τινος Ἰσθμοῦ, κυκλόμενον πανταχόθεν ἀπὸ τῶν ὕδατων, ἐκτὸς τῶν Ἰσθμῶν. Λέγεται Χερσόνησος, διότι εἶναι ἐν ταύτῃ χέρσος (ξηρὰ) ἢ Νῆσος, ὡς ἡ Πελοπόννησος, ἡ Κεφαλαία, ἢ εἰς τὸν μέγαν Ὠκεανὸν Μάλακα, ἡ Καμψάσκα, καὶ ἡ Καλλιφουρνία. δυνάται τις νὰ σοχαθῆ ὡς Χερσόνησον ἢ τὴν μεγάλην Ἀφεικὴν, ἔχουσαν τὸν Ἰσθμόν της πολλὰ ἑσόν.

§. 74. Ὅρισμός τριακοστὸς τρίτος. Ἡμεῖς εἶπομεν (§. 67.) ὅτι εἰς τὴν θάλασσαν δέξονται διάφορα ὄρη, αἱ κορυφαὶ τῆς ὁποίων, οὖσαι ἔξω τῆς ὑδάτων, χηματίζουσι τὰς Νήσους. Αἱ νῆσοι αὗται εἶναι ἀνάλογοι μὲ τὰς βάσεις τῆς ὑπερβρυχίων ὀρέων. Διὰ νὰ εἶναι ἐντελής ἡ νῆσος, πρέπει νὰ κυκλεῖται καθ' ὅλα τὰ μέρη ἀπὸ τῶν ὕδατων. αἱ νῆσοι τῆς Ὠκεανῶν ὑπερβαίνουσι τὰς τῆς θαλασσῶν καὶ τὸ μέγεθος. ἡ Α'. ἢ μεγαλιτέρα νῆσος εἶναι ἡ Ἀμερικὴ, διαρκεμένη εἰς Βορείαν ἢ Νοτείαν. Β'. εἶναι ἡ νέα Ὀλλανδία εἰς τὸ Ἀνταρκτικὸν Ἡμισφαίριον. ὁμοίως ἡ Σαμάρα ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν. ἢ Μαδαγασκάρ (1) καὶ αἱ Βρετανικαὶ ἅπασαι νῆσοι. Τῆς Μεσογείας θαλάσσης νῆσοι εἶναι ἡ Σικελία, ἢ Σαρδίνια, ἢ Κρήτη, ἢ ἡ Κύπρος. Παρὰ ταύτας τὰς νήσους, εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν δέξονται νῆσοι πάμπολλοι, ἅπασαι σχεδὸν κατοικημέναι, τινὲς τῆς

(1) Εἰς ταύτῃ τὴν Νῆσον μόνον δεῖν συσέβονται διὰ νὰ ὑδρεύσκονται αὐτοφῶως οἱ ἄρρενες μὲ τὰς θηλείας.

τῆς ὁποίων φαίνεται ὅτι ἔγιναν ἀπὸ τῆς θαλασσίους κρατῆρας, ὡς ἡ νῆσος τῆς Ἀγίας Εἰρήνης (Σαντοεῖνη). Αὕτη εἰς τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐφλογίσθη τεῖς ὑπὸ τῆς κρατῆρων αὐτῆς. Περὶ αὐτῶν τὴν νῆσον, εἰς τὸν καιρὸν Κλαυδίου τῆς Αὐτοκράτορος, ἀνεδόθη ἐκ τῆς θαλάσσης νῆσος, τὸ ὅποιον πρότερον δευὲς ἦτον, καθὼς λέγουσιν οἱ Ἰσραηλιῖται. Κατὰ τῆς ἀπερασμῆς χρόνους οἱ κατοικοῦντες τὴν νῆσον Σαντοεῖνιν, ἐγερούμενοι κατ' ἐκεῖνο τὸ καιρὸν, εὗρον ἑξαίφνης δύο νησίδια, πλείοντα εἰς τὴν θάλασσαν, τὰ ὅποια ὠνόμασαν νησὶα τῆς Διαβόλου. Αἱ νῆσοι ὅμως τῆς Ἀρχιπελάγους τῆς Κίννας, εἶναι αἱ περαιοτέρας συσφαιρέναι ἀπὸ κογχύλας λελιθωμένης. Αἱ κογχύλαι αὐταὶ τὸ πρότερον ἄλλο δευὲς ἦτον, παρὰ καθαρὸν νερόν, καὶ μία ζωτικὴ ψυχὴ. τὸ νερὸν τῆτο κατ' ὀλίγον μετεβλήθη εἰς σάρκα, καὶ τὰ ὄσέα τῆς ὁποίων, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, ἐπεσρωννύοντο, καὶ τρόπον τινὰ ἀυγάτιζαν τὸν σωρὸν αὐτῆς τῆς στρωμάτων. ὁ χρόνος ὅμως, ὅς τις δευὲς κοιμᾶται, δευὲς ἀφίνει καὶ τὴν φύσιν νὰ μὴ ἐργάζεται. αὐτὸς ἐξέρει κάλλιστα νὰ μεταβάλλῃ τὰ ξύλα εἰς λίθους καὶ τῆς ἀνθρώπους εἰς σκόνιν. Ἡ φύσις, ἣτις ὁμοιάζει τὸν Πρωτέα, μεταβάλλεται καὶ αὐτὴ, καὶ μετατρέπεται ὡς ἡ τύχη. αὐτὴ εἰς τὰς θαλασσίας κογχύλας ἠθέλησε νὰ δείξῃ ὅλην τὴν ἐπιτηδειότητά της. Ναὶ θαυμαστὸν εἶναι τὸ νερὸν νὰ μεταβληθῆ εἰς φωσφορώδη ἄσβεστον, ἢτοι εἰς ὄσέα. θαυμαστότερον ὅμως εἶναι ὅτι μεταβάλλεται καὶ εἰς καθ' αὐτὸ σκληροτάτω πέτραν. καὶ μάρτυς τῆς λόγου εἶναι αἱ ἐν Ἀθλίαις ἀναείθμητοι κογχυλόπετραι. αἱ βάσεις τῆς Κολοσσαίων στυλῶν τῆς ἐν Ἀθλίαις ναῶ τῆς Πανελλήνικης Διὸς (1) εἶναι

α-

(1) Πανελλήνιον εἶναι ὄνομα ἐπίθετον τοῦ Διὸς, τὸ ὅποιον δημοῖ ὑπεράσπισιν ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Ἰσραήλ μας ἀναφέρει

ρε

ἄπασαι ἀπ' αὐτὰς τὰς λελιθωμέναις κογχύλας, ὡς
μέ-

ρει ὅτι ὁ υἱὸς Μίνως τῷ Βασιλείῳ τῆς Κρήτης, ἐλθὼν εἰς τὰς
ἐν Ἀθίνας πανελλήνους ἑορτὰς, μὲ σκοπὸν ὥστε νὰ δείξῃ τὰς
δωιάμεις τὰ εἰς τὰς ἐκεῖ ἀγῶνας, ἠγωνίωθη τὸσον δῦτυχῶς, ὥστε
ἠλκυσεν ἐπαύω τὰ ὅλας τὰς τιμὰς τῆς δόξης τῆς, ὅ ἐστιν, ἐδο-
ξάθη ἀπὸ ὅλων τῶν ἀνθρώπων. ὁ φθόνος ὅμως τῷ Αἰγέῳ Βα-
σιλείῳ τῶν Ἀθιῶν δὲν ἄφησε νὰ δοξαθῇ εἰς πολὺν καιρὸν
διὰ τὰς ἀρετὰς τῶν ὁ νέος Ἀνδρόγεωσ, ἀλλὰ τὸν ἐπάταξε, καὶ τὸ
ἐπεμψεν ἀόρωσ τὴν καθαράν τε ψυχὴν εἰς τὸν ἄδην. Ὁ Θεὸς,
ὅς τις εἶναι ἀδέκατος κρητῆς, δὲν ἄφησε τῷ Ἀττικῷ χερσὶ
δλίφεις, ἀλλ' ἐπεμψεν διδύς τὸν Μίνωα κωδωπλισμένον μὲ
ὅλων τῶν κεραυνῶν τε, διὰ νὰ σύρῃ κατ' ἔτος εἰς τὴν νῆσον Κρή-
την ἐκείνους τῶν ἀκάκων δῦγενεῖς νέους τῶν Ἀθιῶν, διὰ νὰ γένω-
σι σπαράγματα ἐκείνου τῷ τρομακτικῷ Μινοταύρου. εἰς μάτῳ
ἰκέτῳ οἱ Ἀττικοὶ τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοὺς πέμψῃ βροχίῳ.
μόνος ἐκείνος ὁ πολιοῦ Βασιλεὺς τῆς Αἰγίνης, ὁ ἀγαθὸς Αἰα-
κὸς, ὁ υἱὸς τῷ Διὸς καὶ τῆς Αἰγίνης, μόνος αὐτὸς ἐδωθήθη νὰ
δυσωπήσῃ τὸν Θεὸν, προσφέρων πλουσιοπαρόχως τὰς θυσίας τε
εἰς αὐτὸν, κατὰ τῷ μαρτυρίῳ τῷ Θεκυδίδε, τῷ ἀληθεστάτου
συγγραφέως τῶν Ἀθιῶν, καὶ τῷ Πausanias. Πρέπει νὰ ἐξέ-
ρωμεν, ὅτι ἐξω τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθιῶν, πρὸς τὸν Νό-
σον αὐτῆς, πλησίον τῆς Καλλιρρόης πηγῆς, ἐκεῖτο ἕτος ὁ λαμ-
πρὸς Ναὸς τῷ Διὸς, κτίσμα Δύκαλιωνος ἀρχαιότατον, ὅπου
ἔτελεντο αἱ Πανελλήνιοι ἑορταί. Θεσθῆς, ὅς τις ἦλθεν ἀπὸ τὴν
Τριζοινίαν γῆν, ἀνακαλίσσας αὐτὸν, τὸν ἐφοίκισε μὲ διαφόρους
τιμὰς καὶ θυσίας. Ἀδριανὸς ὅμως ὁ Ῥωμαίων Αὐτοκράτωρ, ἐ-
φαιμῆος ὢν τῆς δόξης τῷ Θεσέως, ἀνελέωσε τῶτον τὸν Ναὸν,
καὶ τὸν ἐκαλωπίσεν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν μὲ διαφόρους ἀνδραίν-
τας, πῆξας κολοσσαῖας σύλους ἄπαντας ἐκ λευκοτάτου μαρμαῖου,
εἰς εἶδος λυχνέχων, ὡς μέχρι τῷ νῦν οἱ δεκαεὶς ὀρῶνται. Τὸ
ὑψὸς τῶτων εἶναι ποδῶν πεντήκοντα ὀκτώ. ἡ διάμετρος μόλις ἐξ
ποδῶν. ἦσαν ἄπαντες οἱ σύλοι ἕτοι εἴκοσιν ἐπὶ ἑκάστον, κτισ-
μένοι ἐπαύω εἰς σφραῖς σφαιρῶν, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ λαμπρὰ τείχη.
οἱ σύλοι ἕτοι δὲρῆσκονται εἰς εὐὰ περίβολον τεσσαρῶν σκεδίων,
ὅπου ἐκεῖτο ὁ χαλκῆς ἀνδραῖς τῷ Διὸς, τῆς Ῥέας, τῷ Κρόνῳ,
καὶ τὰ λοιπὰ. Ἐπαύω εἰς τὰ τείχη ταῦτα ἦσαν καὶ οἰκήματα κτισ-
μένα ἀπὸ ἀλάβασρον λίθου, ἀγάλματα διάφορα, καὶ ζωγραφίαι
πάμπολλαι. Ὅρα τὰς Ἀρχαιότητας τῆς Ἀττικῆς. §. 218.

τὸν Ὠκεανὸν, ἢ τὸν ἔθαψεν εἰς τὴν ὑπέρειαν τοῦ ὄρους Ἄτλαντος καλεσμένον. οὗτος περικυκλῶνει ὅλην τὴν Δυτικὴν Ἀφρικὴν, καὶ τὰς Καναρίας Νήσους. Ἡ Μεσόγειος Θάλασσα ἀπ' αὐτὸν ἔχει τὰς πηγὰς τῆς. Δ'. Ὁ Ὠκεανὸς τῆς Αἰθιοπίας, ὅστις λέγεται καὶ Μεσημβρινός, κείται πρὸς τὸν Νότον. Ε'. Ὁ Ἀνατολικὸς Ὠκεανός, ποτίζει ὅλα τὰ Ἀνατολικά μέρη τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τὴν Μαδαγασκάρ Νῆσον. ς'. Τὴν Ἀσίαν τὴν περικυκλῶνει ὁ Ἀραβικὸς Ὠκεανός, ὃς ἔσυνέχεται ἢ ἐρυθρὰ Θάλασσα. ζ'. Ὁ Περσικὸς, εἰς τὸν ὁποῖον χυῖται ὁ Τίγρις, καὶ ὁ Εὐφράτις ποταμός. Η'. Ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός, ὁ ὁποῖος δέσκεται ὑποκάτω τῆ Ἰσημερινῆ, περικυκλῶνει ὅλα τὰ Μεσημβρινὰ μέρη τῆς Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Θ'. Ὁ Ὠκεανὸς τῆς Κίνας, ποτίζει ὅλα τὰ παράλια αὐτῆς, καὶ τὰς μεγάλας Νήσους, τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν, καὶ Νέαν Ζελανδίαν. Λέγεται ἀκόμη ἔτι καὶ Ἀνατολικὸς Ὠκεανός. Ι'. Τὴν Ἀμερικὴν τὴν περικυκλῶνει ὁ Γαλιανός Ὠκεανός, ἢ μάλλον εἰπεῖν, Ἀγάληνος, διὰ τὴν μεγάλην τῆς ἔκτασιν. ΙΑ'. εἶναι ἀκόμη καὶ ὁ Ὠκεανὸς τῆς Σενδ, ἢ Μεσημβρινός, ὅστις καὶ Θάλασσα τοῦ Σενδ λέγεται. Πρὸς Ἀνατολὰς ἢ Ἀμερικὴ ποτίζεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν μ' ὅλον ὅτι οἱ Ὠκεανοὶ ἔτι εἶναι τὸσον φοβεροὶ εἰς τὴν ἀπολύτην, καὶ ἑσθηματικοὶ εἰς τὴν ὄρασιν, εἰς τὰς ἀξίους ναύτας ὅμως εἶναι διαβατώτατοι.

§. 76. Ἐν ᾧ ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Κόσμου ἠσύχαζον, Χριστόφορος ὁ Κολόμβος ὁ Γενοβέζος, μόνος αὐτὸς ἐφρόντιζε διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς νέης Κόσμου. Οὗτος ὁ σοφὸς Ἰταλὸς ἐσοχάσθη, ὅτι πρὸς τὰ μέρη τῆς Δύσεως δέσκεται καὶ ἄλλος τόπος ἀγνωστος εἰς ἡμᾶς. καὶ εἰς αὐτὸ τὸν διεδίδυσε καὶ ἡ σοφία τῆς, καὶ τὸ ὀρθὸν τοῦ λογικῆς τῆς. ἐπειδὴ εἶπε, δεῖ εἶναι δυνατὸν, ἢ γῆ ἔσται σφρογγυλὴ, καὶ ἔχει εἴνα Ἡμισφαίριον καὶ τοικημεσίον, καθὼς τινες ἀμαθεῖς ἐστοχάζοντο. Ο

Κολόμβος ἀφ' οὗ περιῆλθε πολλά Βασίλεια ζητῶν πλοῖα, διὰ τὴν ὑπάγην τὴν εὐρὴν εἰς τὸν νέον Κόσμον, τὰ ἔλαβε τέλος πάντων ἀπὸ τὸν Βασιλέα τῆς Ἰσπανίας. αὐτὸς κατὰ τὰς 11. Ὀκτωβρίαι τῆς 1492, μετὰ ἑβδομήκοντα ἡμερῶν πλέων, εὗρον εἰς τὸν νέον Κόσμον, ἀντικείμενον εἰς τὸν παλαιόν. Τὸν νέον τοῦτον Κόσμον τὴν ὠνόμασαν Ἀμερικὴν, ἀπὸ Ἀμερικοῦ τινος θαλασσοπόρου, ὅς τις ἐταξείδωσεν ἐκεῖ, μετὰ τὸν θαυμαστὸν Κολόμβον.

§. 77. Μαγελλάνος ὁ Ἰσπανὸς θαλασσοπόρος, κατὰ τὸ 1519. ἔτος, ἐπλόυσεν ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῶν παραθαλασσίων τῆς Ἀμερικῆς, πρὸς τὰ Μεσημβριναῖα μέρη, τόσον μακρὰν, ἕως ἃ ἀνεκάλυψεν εἰς τὸν πορθμὸν, ὀνομαζόμενον τῆ Μαγελλάνειαν· διὰ τῆ ὁποίου πλόυσας πολμηρῶς, κατέλωδάθη δὲ τυχαῶς εἰς τὸν μέγαν Ὠκεανὸν, τὸν ὁποῖον κατέπλωσε καὶ τὸ μῆκος.

Κόκ, ὁ μέγας θαλασσοπόρος ὁ Ἄγγλος, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ Ἀστρονόμοι καὶ οἱ Γεωγράφοι ὁμολογοῦσι τὰς χάριτας, αὐτὸς μεταξὺ δώδεκα χρόνων, ἤτοι ἀπὸ 1768. ἕως τῆς 1780. ἐξέτελεσε περὶ τὸν Κόσμον δύο θαλασσοπορείαις, εἰς τὰς ὁποίας ἐσημείωσε πολλὰ νέα εἰς τὴν Γεωγραφίαν καὶ Ἀστρονομίαν· δεῦν εἶναι μόνον ἔτος, ὅς τις περιῆλθε τὴν γῆν, ἀλλ' εἶναι ἀκόμη καὶ ἄλλοι ἀναείδητοι, τὰς ὁποίας δεῖσκει τις εἰς τὴν Ἰσορικὴν Γεωγραφίαν.

§. 78. Ὁρισμὸς τριακσὸς πέμπτος. Ἡ θάλασσα εἶναι ἢ αὐτὴ μία μεγάλη συμμαζωξίς ὑδάτων πολλῶν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι διεσπαρμέναι νῆσοι διάφοροι. Ἡ θάλασσα ἔχει τὸ ἐναντίον τῆς Ὠκεανῆς. Αὐτὴ ἢ κυκλεῖται πανταχόθεν ἀπὸ τῆν γῆν, ἢ συνέχεται μὲ τὸν Ὠκεανὸν διὰ κενῆς πορθμῆς. Τὰ νερά τόσον τῆς θαλασσῶν, ὅσον καὶ τῆς Ὠκεανῶν εἶναι ἄλμυρά ἢ ἄρσα. Ἡ βᾶσις τῆς θαλάσσης εἶναι ἢ συνέχεια τῆς ξηρᾶς γῆς· ὅθεν δεῦν εἶναι θάλασσα, ἢ τις δεῦν ἔχει πάτον. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ τινες πλέσ-

πλέουσιν αὐτῷ, δεῦν δυνάμνται νὰ τῷ μετρήσωσι καθ' ὅλα τῆς τὰ μέρη, ἐπειδὴ καὶ τὰ ὄργανα αὐτῶν δεῦν φθαίσι. Τὰ νερά τῶν θαλασσῶν δεῦν γίνονται ἀλμυρὰ ἀπ' ἄλλῃ αἰτίαν, παρὰ ἀπὸ τὰ γεώδη ἄλατα, τὰ μερίδια τῶν ὁποίων τὰ κομίζουσιν οἱ ποταμοὶ εἰς αὐτὰς τὰς θαλάσσας. Ὁ ἥλιος ἀσυνάως ἐξατμίζων τὸ λεπτόν τῶν ὑδάτων, τὸ ἐπίλοιπον τὸ ἀφίνει διὰ βάσιν τῆς ἄλμης.

§. 79. Αἱ θαλάσσαι εἶναι διάφοροι, κατὰ διαφορὰς τῶν τύπων καὶ θέσεων, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ἰδίαν ὀνομασίαν. Ἀπ' ὅλας αὐτὰς ἡ Μεσόγειος θαλάσσα ἔχει τὰ πρωτεῖα, διὰ τῷ ἔκτασίν τῆς, καὶ διὰ πολλὰς ἄλλας χάριτας. Λέγεται Μεσόγειος, διότι κεῖται ἐντὸς τῆς γῆς, ἢτοι περικυκλεῖται ἀπὸ τῷ γῶν πολλῶν Ἐπαρχιῶν· δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Ἰαπωνίαν, Ἰταλίαν, Ἑλλάδα, Ἀσίαν, Αἴγυπτον, καὶ Ἀφρικῶν. αὐτὴ ἡ θαλάσσα συνέχεται δι' ἐνὸς Πορθμοῦ ὀνομαζομένης τῷ Ἡρακλέως, ἢ Γιβιλτέρα. Αὐτὴ ἔχει πολλὰς κόλπους, καὶ πολλὰς ἑσθῆς· εἶναι γεμάτη ἀπὸ πολλοτάτας Νήσους, ὅλας σχεδὸν κατοικημένους. Ὁ Ἀδριατικὸς κόλπος ἀπ' αὐτὴν ἔχει τὰς ἀρχὰς τῆς. Τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸ ὁποῖον λέγεται κοινῶς Ἀρχιπέλαγος, κεῖται μεταξύ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῶν Κυκλάδων Νήσων· μὲ ὅλον τῆτο ἐκτείνεται καὶ περαιτέρω. Λέγεται Αἰγαῖον πέλαγος, ἀπὸ τοῦ Αἰγέως, τῆ πατρὸς τῆς Θησέως, ὁ ὁποῖος ἐκρημνίσθη εἰς αὐτὸ, ὄχι ἀπὸ τῷ Ἀκρόπολιν, καθὼς λέγουσιν οἱ τινες, ἀλλ' ἀπ' ἄλλου τινος ὑψηλοῦ τόπου. Καὶ τίς οἶδεν εἰς δεῦν ἐκρημνίσθη ἀπὸ κανόνα ὑψηλὸν μέρος τῆς Σενίας Ἀκρωτεῖς, ἐν ᾧ ἐπρόσμενε τῷ ἐπιστροφῶν τῆς Θησέως ἀπὸ τῷ Κρήτῳ.

§. 80. Ἡ Προποντις, ἢτις καὶ θαλάσσα τοῦ Μαρμαρᾶ λέγεται, εἶναι συνιδεδεμένη διὰ μέσους τοῦ πορθμοῦ τῆς Δαρδανῆς, κοινῶς Δαρδανέλια, μετὰ τὴν Μεσόγειον θαλάσσαν. Λέγεται ἔτι, διότι αὐ-

τὴ λιμνάζει παρὰ τοῦ Πόντου, καὶ ἔσπον τινὰ ἄγει τοὺς πλέοντας διὰ τοῦ Βοασοεικοῦ πορθμοῦ εἰς τὸν Πόντον.

§. 81. Ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ὃς τις καὶ Μαύρη Θάλασσα λέγεται, ἀρχεται ἀμέσως ἀπὸ τὸν Βοασοεικὸν πορθμὸν, εἴτε ἀπὸ τὸ εὐρὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ποτίζει τὰ παράλια τῆς Καππαδοκίας, τῆς Τραπεζέντος, τῆς μικρᾶς Ταρταρίας, τὴν Κεϊμαίαν, καὶ τινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Ὁ φοβερός Δάναβις εἰς αὐτὴν ἐκχέει τὰ νερά τε, καὶ εἰς αὐτὴν ἀναπαύεται. Εἰς αὐτὴν τὴν Θάλασσαν δὲ βλέπει τις καμμίαν Νῆσον, ἐπειδὴ καὶ ἔχει πολὺ βάθος. Οἱ πλέον ἐπιπύδσιοι ναῦται τὰ Κόσμη φομάζουσιν αὐτὴν τὴν Θάλασσαν, ἀκόντες τὰ δύστυκά της ἀποτελέσματα. Ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου ἡ Κλωθὴ ἔκοψε τὴν κλωσὴν τῆς ζωῆς τε καὶ τῆς τύχης του!

§. 82. Μετὰ τὴν Μαύρην Θάλασσαν διὰ τινος πορθμοῦ σιῶνεται καὶ ἡ Μαιωτὶς λίμνη, ἣτις καὶ Θάλασσα τοῦ Ἀζόφ λέγεται. Αὕτη ἐκλήθη ἔτις ἀπὸ τῆς Μαιωτικῶν ἐντοπίων. Ἡ Θάλασσα αὕτη ἀρχεται ἀμέσως ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅπερ ὁ Δὼν ποταμὸς τελειώνει. Τὰ πλοιάρια, ἃ τινὰ ὀνομάζονται καΐκια, εἰς αὐτὴν τὴν Θάλασσαν τὸ πρῶτον ἐκτίζοντο, καὶ ἐπλεον.

§. 83. Ἡ Βαλτικὴ Θάλασσα, ἣτις ἀρχομένη ἀπὸ τῆς Μεσημβρινῆς Σβεκίας, ἐκτείνεται ἕως πλησίον τῆς πολιτικοῦ κύκλου, ἀπὸ τῆς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς μικρῶν Νήσων, ἕως εἰς τὰς Ἀρκτικὰς αὐτῆς ἀκρας, ὀνομάζεται Βοθνικὸς κόλπος, ἀπὸ τὴν Βοθνίαν Ἐπαρχίαν τῆς Λαπόλων· ἀπ' ἐκεῖ δὲ, ἕως εὐδὸν αὐτῆς, καλεῖται Φοινικὸς, κατὰ τὰς ἀκρας τῆς ἐποῖς κεῖται ἡ Πετρέπολις.

§. 84. Πρὸς τὴν Ἀρκτον δίδεσκεται καὶ ἄλλη μία Θάλασσα, ὀνομαζομένη Λοκὴ, τὰς ἀρχὰς ἔχουσα

ἀπὸ τὸν παγωμένον Ὠκεανόν (1). αὕτη ἡ θάλασσα ἐροχωρεῖ ἕως εἰς τὰ εὐδὸν τῆς Ῥωσίας, ὅπου χηματίζει τὸν περίφημον λιμένα τῆ Ἀρχαγγέλα.

§. 85. Ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα διαρεῖ τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν· αὕτη ἀρχεται ἀπὸ τὸν Ἀραβικὸν Ὠκεανόν, καὶ ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸ Σουβέτζ πλησίον τῆς Αἰγύπτου. δὴν ἀπέχει μακρὰν ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν διαρεῖται δι' εὐδὸς Ἰσθμῶ. Ὁ πλέον δὴ τυχῆς ἀνθρώπος τῶ κόσμῳ ἤθελε νομίζεται ἐκεῖνος, ὅς τις ἤθελε δυνηθῆναι νὰ κόψῃ τὸν ἰσθμὸν τῆτον· τὸ ὄνομα τῶ ὁποῖου θέλει ἐγχαράξῃ εἰς τὴν πλάκα τῆς ἀθανασίας.

§. 86. Εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ Κασπία θάλασσα, περικυλωμένη πανταχόθεν ἀπὸ τὰς γαίας. λέγεται καὶ θάλασσα τῆ Ἀσραχανίας, εἰς τὴν ὁποῖαν χυῖται ὁ Βόλγας ποταμός. μ' ὅλον ὅπου εἶναι περικυλωμένη ἀπὸ γῆν, λέγεται θάλασσα, ἐπειδὴ καὶ τὰ νερά της εἶναι ἀλμυρά.

§. 87. Ὁρισμὸς τριακσὸς ἕκτος. Κόλπος ὀνομάζεται εὐα μέρος τῆς θαλάσσης κυκλωμένον ἀπὸ τὴν γῆν, τὸ ὁποῖον ὅμως κοινῶν μετὰ κανένα μέρος μετὰ τὰς πλησιοχώρας θαλάσσης, ἢ Ὠκεανῶ. Ὁ μεγαλύτερος κόλπος εἶναι ὁ Μεξικὸς εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἰς τὸν ὁποῖον δέσονται διάφορα Νησία. Οὗτος ὁ κόλπος περικυκλῶνεται κατὰ μὲν τὴν Μεσημβρίαν, ἀπὸ τὴν Νοτίαν Ἀμερικὴν, κατὰ δὲ τὴν Δύσιν, ἀπὸ τὸ Βασίλειον τῆ Μεξικῆ, καὶ κατὰ τὴν Ἀρκτον, ἀπὸ τὴν Φλώριδα Ἐπαρχίαν.

Ὁ κόλπος τῶν Βουτῶν περικυκλοῦται ἀπὸ τὴν Γροελλανδίαν, ἀπὸ τὴν ἄγνωστον Ἀρκτικὴν γῆν τῆς

A-

(1) Εἰς αὐτὰς αἰς Βορείου Ὠκεανῶ δέσονται ἐκεῖνα τὰ Κολοσσαῖα Κῆτι, ἢτοι ἡ Φάλασσα, ὁ Νάρβαλος, καὶ ὁ θαλάσσιος Κύων, ὁ καλόμενος Ἰταλισὶ Καρκάρεας.

Ἀμερικῆς, ἀπὸ τὸν Καναδά, καὶ ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Ἐπαρχίας τῶν Εὐρωπαίων. Εἰς αὐτὸν τὸν κόλπον δέσπονται Νῆσοι διάφοροι καὶ μεγάλαι, πλὴν ἀκατοίκητοι.

Ὁ κόλπος τῆς Καλιφορνίας, ἢ τῆς νέου Μεξικοῦ κεῖται πρὸς τὰ Δυτικὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς, εἰς τὸν μέγαν Ὠκεανόν. Οὗτος ὁ κόλπος ἐκτείνεται ἀπὸ Νότον πρὸς Ἄρκτον, εἰς διάστημα πολλῶν ἡμερῶν.

§. 88. Εἰς τὴν παλαιὰν Γῆν ὁ μεγαλύτερος κόλπος εἶναι ὁ Περσικὸς, εἰς τὸν ὁποῖον χυύεται ὁ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης τῶν ποταμῶν. Ἐνας κόλπος εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα, καθὼς ἀνωτέρω εἶπομεν. Πρὸς τὰ Ἀρκτῶα μέρη δέσκεται ὁ κόλπος τῆς Καμσατσκάς, περικυκλόμενος ἀπὸ αὐτὴν, καὶ ἀπὸ τῆς Ταρταρίας τῶν Κινέζων.

§. 89. Εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν δέσπονται κόλποι πάμπολλοι καὶ ἀξιόλογοι, ὁ πρῶτος τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἀδριατικὸς, ὃς τις καὶ κόλπος τῆς Βενετίας λέγεται, καὶ Ἰώνιος κόλπος ἀκόμη, ἀπὸ τῆς Ἰῆς τῆς θυγατρὸς τῆς Ἰνάχης, ἣτις διέβη αὐτὴν τὴν Θάλασσαν, μορφωθεῖσα εἰς βῆν. Τινὲς λέγουσιν, ὅτι ἐκλήθη ἀπὸ τῆς Ἰάωνος τῆς Ἰταλῆς, τῆς πατρὸς τῆς Ἀδείας, ἐξ ἧς ὠνομάθη καὶ ταῦτα καὶ Ἀδριατικὸς κόλπος, καὶ τὸ ἴδιον. Ὁ κόλπος ἐτος ποτίζει ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας, τῆς Δαλματίας, καὶ τῆς Ἀλβανιτίας. Ἐκτεινόμενος εἰς μῆκος ἀπὸ τὴν Κερκύραν, ἕως εἰς τὴν Βενετίαν καὶ Τριέσιον· εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δέσκεται ἡ ἑπτάνησος Πολιτεία.

§. 90. Ὁ Κελασῖος κόλπος, ὃς τις καὶ κόλπος τῆς Κορίνθου καλεῖται, ἀρχίζει ἀπὸ τὰς παλαιὰς Πάφας, καὶ τελειώνει κάτωθεν τῆς πόλεως τῶν Κορινθίων (1). Οἱ ἀνεμοὶ εἰς τοῦτον τὸν κόλπον φυσῶ-

(1) Τὰ νερὰ πάντε τῶν κόλπων φαίνονται ὅτι γὰρ ἐχαμίλωσαν
Elem. Geograf. 4